Меншік иесі және баспагер:
«Қазақстан Республикасының Заңнама институты» ММ
2006 жылдан бастап шығады
Журналдың материалдары
www.iz.adilet.gov.kz
сайтында орналастырылған
Заң ғылымдары бойынша диссертациялардың негізгі ғылыми нәтижелерін жариялауға арналған басылымдар тізіліміне енгізілген (ҚР БҒМ БҒСБК 30.05.2013 ж. №894 бұйрығы)

Редакциялық кеңес құрамы
Тукиев А.С. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан) – (төраға)*
Абайділдинов Е.М. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Абызов Р.М. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Белых В.С. – *з.ғ.д. (Екатеринбург, Ресей)*
Губин Е.П. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Борчашвили И.Ш. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Мельник Р.С. – *з.ғ.д. (Киев, Украина)*
Моисеев А.А. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Муромцев Г.И. – *з.ғ.д. (Мәскеу, Ресей)*
Рахметов С.М. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Малиновский В.А. – *з.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*
Шерубай Құрманбайұлы – *ф.ғ.д. (Астана, Қазақстан)*

Редакциялық алқа құрамы
Құлжабаева Ж.О. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан) – (төраға)*
Абылайұлы А. – *PhD (Астана, Қазақстан)*
Азер Алиев – *PhD (Кильь, Германия)*
Айымбетов М.А. – *ҚР еңбек сіңірген мәдениет қайраткері (Астана, Қазақстан)*
Байниязова З.С. – *з.ғ.к. (Саратов, Ресей)*
Досмырза Д.Д. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Дүйсенов Е.А. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Қанатов А.Қ. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Қоныс В.Т. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*
Маммадов У.Ю. – *з.ғ.к. (Қазан, Ресей)*
Мырзаева Ш.Р. *(Астана, Қазақстан)*
Рахымбердин К.Х. – *з.ғ.д. (Өскемен, Қазақстан)*
Свободный Ф.К. – *з.ғ.к. (Барнаул, Ресей)*
Тегізбекова Ж.Ч. – *з.ғ.к. (Бішкек, Қызғызстан)*
Тілембаева Ж.О. – *з.ғ.к. (Астана, Қазақстан)*

Журнал редакциясы
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жұмагелдина Б.Ж.
Байленова А.Қ.
Сақтаганов Ә.Ғ.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің БАҚ есепке қою туралы куәлігі № 11219-Ж 15.11.2010 ж.
(Алғашқы есепке қою кезіндегі нөмірі мен мерзімі №6592-Ж. 07.09.2005 ж.)

Мекен-жайы:
Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қ., Мәңгілік ел даңғ., 8 үй
тел.: 8(7172)74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru, institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

МАЗМҰНЫ

Редакция бағанасы 8

Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің жиырма бес жылдығы декларациясы, 2016 жылғы 23 қараша 14

«Жаршының» мұрағат беттері

М.Т. БАЙМАХАНОВ Заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге кешенді тәсілдердің қажеттілігі туралы (ҚР ЗИ жаршысы, №1-2006, 8-12 б.) 21

Ж.О. ТІЛЕМБАЕВА Академик М.Т. Баймахановтың заң шығармашылығына және заңнаманы жүйелеуге тұжырымдамалық тәсілдері 25

Конституциялық және әкімшілік құқық

С.Т. ӘЛІБЕКОВ Қазақстан тәуелсіздігінің құқықтық парадигмасын қалыптастыру мәселесіне 36

Р.А. ПОДОПРИГОРА Қазақстан Республикасының әкімшілік құқығы мен әкімшілік заңнамасының тәуелсіздік жылдарындағы дамуы 43

Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. СӘЛКЕБАЕВ Жергілікті полиция қызметін ұйымдастыру және оның қызметінің кейбір тұжырымдамалық мәселелері 50

С.Ж. ӘБДІРАХМАНОВА Қазақстан Республикасындағы адвокаттық қызметті жетілдіру 56

Азаматтық, азаматтық процестік құқық

М.К. СҮЛЕЙМЕНОВ Меншік құқығы, заңды тұлға және шарттық міндеттеме азаматтық құқықтың негізгі институттары ретінде: жиырма бес жыл дамуы 64

В.С. БЕЛЫХ (Екатеринбург қ., РФ) Англияның әділдік құқығы бойынша қорғану құралдары 75

В.Т. ҚОНЫС Қазақстан Республикасы Азаматтық процестік кодексін жетілдірудің кейбір проблемалары мен перспективалары туралы 84

И.Қ. ЕЛЕУСІЗОВА, Д.М. ТҰРЛЫБЕК Шет елдердің мемлекеттік кәсіпорындар және жария компаниялар саласындағы заңнамасын салыстырмалы талдауы 92

Қылмыстық құқық және қылмыстық процесс

Р.Т. НҰРТАЕВ, А.Қ. ҚАНАТОВ Қазіргі заманғы Қазақстанның қылмыстық саясатының өзекті проблемалары 102

Н.А. САРТАЕВА Қазақстан Республикасының қылмыстық заңының 25 жылдық жолы: Мемлекеттік Тәуелсіздік жарияланғанынан бастап қазіргі заманға дейін 110

С.М. РАХМЕТОВ Қылмыстық теріс қылықтың және әкімшілік құқық бұзушылықтар мен қылмыстардың аражігін ажырату проблемалары 118

А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН Қазақстан Республикасының қылмыстық процесінде ашық және жасырын тергеу әрекеттерін салыстыру туралы 124

Халықаралық құқық және салыстырмалы құқықтану

M.A. SARSEMBAYEV International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Қазақстанның АӨК Республиканың 25 жылдық егеменді дамуы кезеңіндегі ДСҰ-мен, ФАО-мен, ЭЫДҰ-мен, ЕО-мен ынтымақтастығы) 133

D. DOSMYRZA, A. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Түркияның және Қазақстанның құқық қорғау қызметін заңнамалық реттеудің салыстырмалы-құқықтық талдауы) 140

А.М. СӘРСЕНОВ (Мәскеу қ., РФ) Еуразиялық экономикалық одақты құрудың құқықтық негіздері 148

Е.М. АБАЙДІЛДИНОВ, А.Ж. САҒИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КӘРІБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ ЭЫДҰ елдерінің стандарттарына өту аясында Қазақстан Республикасында зияткерлік меншік саласындағы ұйымдастырушылық-құқықтық негіздерді жетілдірудің кейбір аспектілері (Талдамалық шолу) 158

МАЗМҰНЫ

Құқықтық мониторинг

Т.С. САФАРОВА Құқықтық және тақырыптық (функционалдық) мониторингтері арақатынасының кейбір мәселелері 169

Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСІМОВА «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және ауқымды жекешелендіру мәселелері 174

Г.Б. ҚЫСЫҚОВА Мемлекеттік сатып алуға қатысушылардың заңнаманы іске асыруының кейбір мәселелері 180

A. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Қазақстан Республикасында Құрылыс кодексін әзірлеу мен қабылдаудың негіздемесі (Құқықтық мониторингтің нәтижелері) 188

Мемлекеттік тілдегі заң шығармашылығы практикасынан

Н.М. ПРИМАШЕВ Ұлттық құқықтың қазақ тіліндегі лексика қорының генезисі 194

М.А. АЙЫМБЕТОВ Ел егемендігі және тіл 198

Шетелдік тәжірибе *(Минск қ., Беларусь Республикасы)*

С.М. СИВЕЦ Қазіргі кезеңдегі Беларусь Республикасының әлеуметтік саясатын жүргізу тиімділігін арттыру стратегиясы 204

Н.А. САВАНОВИЧ Беларусьтағы азаматтар мен заңды тұлғалардың өтініштері туралы заңнаманың дамуы 211

С.С. ЛОСЕВ Беларусь Республикасының патенттік құқығы дамуының өзекті проблемалары 219

Е.Ю. КИРИЛЛОВА Беларусь Республикасындағы ата-ана құқығынан айырудың теориялық аспектілер 226

Жас ғалым мінбері

Р.Қ. ҚАНАТОВ Қазақстан Республикасының тауар белгілерін, өнеркәсіптік меншік объектілерін және селекциялық жетістіктерін құқықтық қорғау саласындағы қолданыстағы заңнамасын жетілдіру мәселелері («Зияткерлік меншік саласындағы заңнаманы жетілдіру: Қазақстанның ЕАЭО және ДСҰ қатысуы жағдайында ЭЫДҰ тәжірибесін ескеру» атты іргелі және ғылыми-қолданбалы зерттеудің талдамалық есеп материалдары негізінде) 232

ДУН ВЭНЬЦЗЮАНЬ Қазақстан Республикасында жанармай құю станциялары арқылы мұнай өнімдерін бөлшектеп сату нарығы дамуының проблемалары (ҚХР-мен салыстырғанда) 241

Ақпараттық хабарламалар

2016 жылғы 3-4 қарашадағы Бішкек қаласында өткізілген «Әкімшілік құқықтағы көз қарас және баға беру түсініктері» тақырыбында әкімшілік құқық бойынша VII-ші халықаралық ғылыми-практикалық конференциясы туралы ақпараттық хабарлама 248

2016 жылғы 11 карашадағы Астана қ. өткізілген Қазақстан Республикасы тәуелсіздігінің 25 жылдығына арналған «Мемлекеттің норма шығарушылық қызметін жетілдіруде іргелі және қолданбалы ғылыми зерттеулердің рөлі» тақырыбындағы ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама 251

2016 жылғы 25 карашадағы Астана қ. өткізілген «Ағылшын құқығы ережелерін имплементациялау негізінде Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасын жетілдіру» атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция туралы ақпараттық хабарлама 254

Мерейтой

ҚР еңбек сіңірген мәдениет қайраткері, Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері М.А. Айымбетов – 70 жаста 256

Қазақстан Республикасы Заңнама институты Лингвистика орталығының жетекші ғылыми қызметкері Е. Сафуани – 70 жаста 257

Даналық ойлар 258

Собственник и издатель:
ГУ «Институт законодательства Республики Казахстан»
Издается с 2006 года
Все материалы журнала размещаются на сайте **www.iz.adilet.gov.kz**
Включен в перечень изданий для публикации основных научных результатов диссертаций по юридическим наукам
(Приказ ККСОН МОН РК №894 от 30.05.2013 г.)
Состав Редакционного совета
Тукиев А.С. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан) – (председатель)*
Абайдельдинов Е.М. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Абызов Р.М. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Белых В.С. – *д.ю.н. (Екатеринбург, Россия)*
Губин Е.П. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Борчашвили И.Ш. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Мельник Р.С. – *д.ю.н. (Киев, Украина)*
Моисеев А.А. – *д.ю.н. (Москва, Россия)*
Муромцев Г.И. – *д.ю.н.(Москва, Россия)*
Рахметов С.М. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Малиновский В.А. – *д.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Шерубай Құрманбайұлы – *д.ф.н. (Астана, Казахстан)*
Состав Редакционной коллегии
Кулжабаева Ж.О. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан) – (председатель)*
Абылайұлы А. – *PhD (Астана, Казахстан)*
Азер Алиев – *PhD (Киль, Германия)*
Айымбетов М.А. – *заслуженный деятель культуры РК (Астана, Казахстан)*
Байниязова З.С. – *к.ю.н. (Саратов, Россия)*
Досмырза Д.Д. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Дюсенов Е.А. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Канатов А.К. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Конусова В.Т. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Маммадов У.Ю. – *к.ю.н. (Казань, Россия)*
Мырзаева Ш.Р. *(Астана, Казахстан)*
Рахимбердин К.Х. – *д.ю.н. (Усть-Каменогорск, Казахстан)*
Свободный Ф.К. – *к.пс.н. (Барнаул, Россия)*
Тегизбекова Ж.Ч. – *к.ю.н. (Бишкек, Кыргызстан)*
Тлембаева Ж.У. – *к.ю.н. (Астана, Казахстан)*
Редакция журнала
Колтубаева Г.Б.
Ермек А.Б.
Жумагелдина Б.Ж.
Байленова А.К.
Сактаганов А.Г.
Свидетельство о постановке на учет СМИ № 11219-Ж от 15.11.2010 г. Комитета информации и архивов Министерства культуры и информации Республики Казахстан (№ и дата первичной постановки на учет №6592-Ж. 07.09.2005 г.)
Адрес:
Республика Казахстан,
010000, г. Астана, пр. Мәңгілік ел, д. 8
тел.: 8(7172) 74-02-06;
факс: 8(7172)74-14-43
E-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

СОДЕРЖАНИЕ

Колонка редакции 10

Декларация двадцатипятилетия независимости Республики Казахстан, 23 ноября 2016 года 17

Архивные страницы «Вестника»
М.Т. БАЙМАХАНОВ О необходимости комплексного подхода к законотворчеству и систематизации законодательства (Вестник ИЗ РК, №1-2006, с. 8-12) 21
Ж.У. ТЛЕМБАЕВА Концептуальные подходы к законотворчеству и систематизации законодательства академика М.Т. Баймаханова 25

Конституционное и административное право
С.Т. АЛИБЕКОВ К вопросу формирования правовой парадигмы Независимости Казахстана 36
Р.А. ПОДОПРИГОРА Развитие административного права и административного законодательства Республики Казахстан за годы независимости 43
Н.А. БИЕКЕНОВ, Т.С. САЛКЕБАЕВ Некоторые концептуальные вопросы организации и деятельности местной полицейской службы 50
С.Ж. АБДРАХМАНОВА Совершенствование адвокатской деятельности в Республике Казахстан 56

Гражданское и гражданско-процессуальное право
М.К. СУЛЕЙМЕНОВ Право собственности, юридическое лицо и договорное обязательство как основные институты гражданского права: двадцать пять лет развития 64
В.С. БЕЛЫХ (г. Екатеринбург, РФ) Средства защиты по праву справедливости Англии 75
В.Т. КОНУСОВА О некоторых проблемах и перспективах совершенствования Гражданского процессуального кодекса Республики Казахстан 84
И.К. ЕЛЕУСИЗОВА, Д.М. ТУРЛЫБЕК Сравнительный анализ законодательства зарубежных стран в сфере государственных предприятий и публичных компаний 92

Уголовное право и уголовный процесс
Р.Т. НУРТАЕВ, А.К. КАНАТОВ Актуальные проблемы уголовной политики современного Казахстана 102
Н.А. САРТАЕВА 25-летний путь уголовного закона Республики Казахстан: от провозглашения Государственной Независимости до современности 110
С.М. РАХМЕТОВ Проблемы отграничения уголовных проступков от административных правонарушений и преступлений 118
А.Н. АХПАНОВ, А.Л. ХАН О соотношении гласных и негласных следственных действий в уголовном процессе Республики Казахстан 124

Международное право и сравнительное правоведение
M.A. SARSEMBAYEV International cooperation of Kazakhstan AIC with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic (Сотрудничество АПК Казахстана с ВТО, ФАО, ОЭСР, ЕС в течение 25-летнего суверенного развития Республики) 133
D. DOSMYRZA, A. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan (Сравнительно-правовой анализ законодательного регулирования правоохранительной деятельности Турции и Казахстана) 140
А.М. САРСЕНОВ (г. Москва, РФ) Правовые основы создания Евразийского экономического союза 148
Е.М. АБАЙДЕЛЬДИНОВ, А.Ж. САГИДАН, А.С. ИРЖАНОВ, А.А. КАРИБАЕВА, А. АБЫЛАЙҰЛЫ Некоторые аспекты совершенствования организационно-правовых основ интеллектуальной собственности в Республике Казахстан в контексте перехода на стандарты стран ОЭСР (Аналитический обзор) 158

Правовой мониторинг

Т.С. САФАРОВА Некоторые вопросы соотношения правового и тематического (функционального) мониторингов 169

Е.З. БЕКБАЕВ, А.Б. ЕСИМОВА Закон Республики Казахстан «О государственном имуществе» и вопросы масштабной приватизации 174

Г.Б. КЫСЫКОВА Некоторые вопросы реализации законодательства участниками государственных закупок 180

A. KAZBAYEVA Justification for construction code development and adoption (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan (Обоснование разработки и принятия Строительного кодекса в Республике Казахстан (Результаты правового мониторинга) 188

Из практики законотворчества на государственном языке

Н.М. ПРИМАШЕВ Генезис лексического запаса национального права на казахском языке 194

М.А. АЙЫМБЕТОВ Суверенитет государства и развитие языка 198

Зарубежный опыт *(г. Минск, Республика Беларусь)*

С.М. СИВЕЦ Стратегия повышения эффективности проведения социальной политики Республики Беларусь на современном этапе 204

Н.А. САВАНОВИЧ Эволюция законодательства об обращениях граждан и юридических лиц в Беларуси 211

С.С. ЛОСЕВ Актуальные проблемы развития патентного права Республики Беларусь 219

Е.Ю. КИРИЛЛОВА Теоретические аспекты лишения родительских прав в Республике Беларусь 226

Трибуна молодого ученого

Р.К. КАНАТОВ Проблемы совершенствования действующего законодательства Республики Казахстан в области правовой охраны товарных знаков, объектов промышленной собственности и селекционных достижений (по материалам Аналитического отчета фундаментального и научно-прикладного исследования «Совершенствование законодательства в сфере интеллектуальной собственности: учет опыта ОЭСР в условиях участия Казахстана в ЕАЭС и ВТО») 232

ДУН ВЭНЬЦЗЮАНЬ Проблемы развития рынка розничной торговли нефтепродуктов посредством АЗС в Республике Казахстан (в сравнении с КНР) 241

Информационные сообщения

Информационное сообщение о VII-й международной научно-практической конференции по административному праву на тему: «Усмотрение и оценочные понятия в административном праве», г. Бишкек, 3-4 ноября 2016 года 248

Информационное сообщение о научно-практической конференции «Роль фундаментальных и прикладных научных исследований в совершенствовании нормотворческой деятельности государства», посвященной 25-летию независимости Республики Казахстан, г. Астана, 11 ноября 2016 года 251

Информационное сообщение о международной научно-практической конференции «Совершенствование гражданского законодательства Республики Казахстан на основе имплементации положений английского права», г. Астана, 25 ноября 2016 года 254

Юбилеи

Заслуженному деятелю культуры РК, ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Айымбетову М.А. – 70 лет 256

Ведущему научному сотруднику Центра лингвистики Института законодательства Казахстан Сафуани Е. – 70 лет 257

Мудрые мысли 258

Owner and publisher:
SI «Legislation Institute
of the Republic of Kazakhstan»
Published since 2006
All journal materials are placed
on the website
www.iz.adilet.gov.kz
Included in the list of publications of basic scientific results of dissertations on legal sciences (Order CCES MES RK №894 from 05.30.2013)
Editorial Council members
Tukiyev A.S. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan) – (Chairman)*
Abaydeldinov E.M. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Abyzov R.M. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Belih V.S. – *d.j.s. (Ekaterinburg, Russian)*
Gubin E.P. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Borchashvili I.Sh. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Melnik R.S. – *d.j.s. (Kiev, Ukraine)*
Moiseev A.A. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Muromcev G.I. – *d.j.s. (Moscow, Russian)*
Rahmetov S.M. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Malinovski V.A. – *d.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Sherubai Kurmanbaiuly – *d.ph.s. (Astana, Kazakhstan)*
Editorial Board members
Kulzhabayeva Zh.O. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan) – (Chairman)*
Abylaiuly A. –*PhD (Astana, Kazakhstan)*
Azer Aliyev – *PhD (Kiel, Germany)*
Aiymbetov M.A. – *Honored Worker of Culture of Kazakhstan, (Astana, Kazakhstan)*
Bainiyazova Z.S. – *c.j.s. (Saratov, Russian)*
Dosmyrza D.D. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Dyusenov E.A. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Kanatov A.K. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Konusova V.T. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
Mammadov U.Y. – *c.j.s. (Kazan', Russian)*
Myrzaeva Sh.R. *(Astana, Kazakhstan)*
Rakhimberdin K.H. – *d.j.s. (Ust-Kamenogorsk, Kazakhstan)*
Svobodniy F.K. – *c.ps.s. (Barnaul, Russian)*
Tegizbekova Zh.Ch. – *c.j.s. (Bishkek, Kyrgyzstan)*
Tlembaeyva Zh.U. – *c.j.s. (Astana, Kazakhstan)*
The editorial staff
Koltubayeva G.B.
Yermek A.B.
Zhumageldina B.Zh.
Bailenova A.K.
Saktaganov A.G.
The certificate of registration of mass media №11219-G from 15.11.2010 from the Committee of Information and Archives of the Ministry of Culture and Information of the Republic of Kazakhstan (Number and date of primary registration №6592-Zh.07.09.2005.)
Address:
The Republic of Kazakhstan,
010000, Astana, Mangilik el pr., 8
tel .: 8 (7172) 74-02-06
fax: 8 (7172) 74-14-43
e-mail: instzak-kz@mail.ru,
institutzakonodatelstva@gmail.com
www.iz.adilet.gov.kz

CONTENT

Editorial ... 12

Declaration of the twenty-fifth anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan, November 23, 2016 ... 14

Archive «Bulletin» page

M.T. BAIMAKHANOV On the need for an integrated approach to lawmaking and systematization of legislation (Bulletin of IL of the RK, №1-2006, 8-12 p.) ... 21

Zh.U. TLEMBAEVA Conceptual approaches to the lawmaking and systematization of legislation of academician M.T. Baymahanov ... 25

Constitutional and administrative law

S.T. ALIBEKOV Formation of legal paradigm of the independence of the Republic of Kazakhstan ... 26

R.A. PODOPRIGORA Development of administrative law and administrative legislation of the Republic of Kazakhstan since the independence ... 43

N.A. BIEKENOV, T. S. SALKEBAEV Some conceptual questions of organization and activities of local police services ... 50

S.Zh. ABDRAKHMANOVA Improving advocacy in the Republic of Kazakhstan ... 56

Civil and Civil Procedural Law

M.K. SULEYMENOV The property right, legal entity and a contractual obligation as the main institutions of civil law: twenty-five years of development ... 64

V.S. BELYKH (Ekaterinburg, RF) Legal remedies provided by the equity law of England ... 75

V.T. KONUSSOVA Some problems and prospects of improvement of Civil procedural code of the Republic of Kazakhstan ... 84

I.K. ELEUSSIZOVA, D.M. TURLYBEK Comparative analysis of the law of foreign countries in the field of state enterprises and public companies ... 92

Criminal law and criminal procedure

R. NURTAYEV, A. KANATOV Issues of the Kazakhstan's criminal policy ... 102

N.A. SARTAEVA 25 years way of Kazakhstan Criminal Law from the independence to present days ... 110

S.M. RAKHMETOV Problems of differentiation of criminal infractions against administrative offenses and crimes ... 118

A.N. AKHPANOV, A.L. KHAN Interraction of public and secret investigative actions in criminal process of Republic of Kazakhstan ... 124

International law and comparative jurisprudence

M.A. SARSEMBAYEV Cooperation of Kazakhstan Agro Industrial Complex (AIC) with WTO, FAO, OECD, EU during the 25-year of sovereign development of the Republic ... 133

D. DOSMYRZA, A.K. KANATOV Comparative law analysis of legislative regulation of law enforcement activity in Turkey and Kazakhstan ... 140

A.M. SARSENOV (Moscow, RF) The legal basis for the creation of the Eurasian Economic Union ... 148

E.M. ABAIDELDINOV, A.ZH. SAGIDAN, A.S. IRZHANOV, A.A. KARIBAYEVA, A. ABYLAIULY Some aspects of improving of organizational and legal bases of intellectual property in the Republic of Kazakhstan in the context of the transition to the OECD standards (Analytical review) ... 158

Legal monitoring

T. SAFAROVA Some questions of interraction of legal and thematic (functional) monitoring ... 169

E.Z.BEKBAEV, A.B. ESIMOVA Law of the Republic of Kazakhstan «On the state property» and questions of widescale privatization ... 174

G.B. KYSSYKOVA Issues of realization of state procurements of legislation ... 180

A.G. KAZBAYEVA Justification of development and adoption of Construction code (legal monitoring results) in the Republic of Kazakhstan ... 188

Lawmaking practice in the official language

N.M. PRIMASHEV Genesis of a vocabulary of the national right in Kazakh ... 194

M.A. AIYMBETOV Sovereignty of the state and development of language ... 198

International experience *(Minsk, Republic of Belarus)*

S.M. SIVETS Strategy efficiency of the social policy of the Republic of Belarus today ... 204

N.A. SAVANOVICH Evolution of the legislation on appeals of citizens and legal entities in Belarus ... 211

S.S. LOSEV Issues of development of the patent law in the Republic of Belarus ... 219

E.Yu. KIRILLOVA Theoretical aspects of annulment in the Republic of Belarus ... 226

Young scientist tribune

R.K. KANATOV Problems of improvement of the law of the Republic of Kazakhstan in legal protection of trademarks, industrial property objects, selection achievements (Based on the analytical report of the fundamental and applied scientific research «Improvement of legislation in the field of intellectual property: the account of the OECD experience in terms of participation of Kazakhstan in the EAEC and the WTO») ... 232

DONG WENJUAN Issues of development of retail trade of oil products through gasoline service stations in the Republic of Kazakhstan (in comparison with China) ... 241

Announcements

Information report about VII International scientific-practical conference on Administrative Law on the topic: «Discretion and evaluation concepts in administrative law», 3-4 November 2016, Bishkek ... 248

Announcement about scientific-practical conference «The role of fundamental and applied scientific researches in the improvement of rule-making activities of the state», dedicated to the 25th anniversary of Independence of the Republic of Kazakhstan, Astana, November 11, 2016 ... 251

Information report about International scientific-practical conference on the topic: «Improvement of civil legislation of the Republic of Kazakhstan on the basis of the implementation of the provisions of English law», Astana, November 25, 2016 ... 254

Anniversaries

70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Madi Aiymbetov ... 256

70 years to the Honored Worker of Culture of Kazakhstan, Veteran of labour, Leading researcher of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan Safuani Yessenkul ... 257

Wise thoughts ... 258

ӘОС 342.52

«МЕМЛЕКЕТТІК МҮЛІК ТУРАЛЫ» ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ЗАҢЫ ЖӘНЕ АУҚЫМДЫ ЖЕКЕШЕЛЕНДІРУ МӘСЕЛЕЛЕРІ

Ерзат Зейноллаұлы Бекбаев
Қазақстан Республикасы Заңнама институтының
Құқықтық мониторинг орталығының аға ғылыми қызметкері,
заң ғылымдарының кандидаты, Астана қ., Қазақстан Республикасы;
e-mail: e.bekbaev@adilet.gov.kz

Әйгерім Бейсембайқызы Есімова
Қазақстан Республикасы Заңнама институтының
Құқықтық мониторинг орталығының ғылыми қызметкері,
Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: a.esimova@adilet.gov.kz

Түйін сөздер: *мемлекеттік мүлік; заң; жекешелендіру; заңды жетілдіру; халыққа Жолдау; Президенттің тапсырмасы.*

Аннотация. *Мақалада «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсім, реформалар, даму» атты Елбасының 2015 жылғы 30 қарашадағы жолдауын жүзеге асыру мақсатында мемлекеттік сектор нысандарын жекешелендіруге шектеулерді алып тастауға және «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңның бірқатар ережелерін қайта қарауға қатысты мәселелер қамтылған. Осыған байланысты Заңмен реттелетін мемлекеттік мүліктің субъектілері мен объектілерінің мақсаттары мен міндеттеріне, құқықтық қатынас тарапына, олардың құқықтық мәртебесіне талдау жүргізіледі. Сондай-ақ, «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңына, Азаматтық және Бюджет кодекстерімен, «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы», «Азаматтық қорғау туралы», «Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы», «Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы», «Қазақстан Республикасы астанасының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңдарымен және өзге де заңдармен өзара байланысты және мазмұн мен ұғымдардың өзара тәуелділігі көрсетіледі.*

2014 жылға қарай, Қазақстан Республикасының индустриялық-инновациялық дамуының жетістігі аясында мемлекеттің экономикаға негізсіз қатысуы, сондай–ақ экономикада квазимемлекеттік сектордың және шикізаттық трансұлттық корпорациялардың көп шоғырлануынан көрінетін бірқатар проблемалар анықталды.

Мемлекеттік мүлік меншіктің бір түріне жатады деп бекітіледі, ал Қазақстан Республикасы Конституциясының 6-бабына сәйкес меншік, соның ішінде мемлекеттік меншік бір мезгілде қоғам игілігіне пайдаланылуға тиіс екендігі міндеттеледі. Меншік субъектілері мен объектілері, меншік иелерінің өз құқықтарын жүзеге асыру көлемі мен шектері, оларды қорғау кепілдіктері заңмен белгіленеді.

Заңда мемлекеттік мүліктің меншік иесінің бекітілген құқықтық мәртебесінің болмауы мемлекеттік мүлікті басқарушының өкілеттіктері мен меншік иесінің өкілеттіктер арасындағы баламалық қатынас туралы мәселеде түсінбестік туғызады. Заңда белгілі бір жағдайда мемлекеттік мүліктің меншік иесінің құқығын мемлекеттік мүлік басқаратыны түсініксіздеу. «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабын «мемлекеттік мүліктің меншік иесі» ұғымымен толықтыру және оған «мемлекеттік мүліктің меншік иесі – мемлекеттік мүлікті иелену, пайдалану және оған билік ету бойынша өкілеттіктер заңмен жүктілген және сеніп тапсырылған мемлекеттік мүліктің тағдырына халық алдында жауапты мемлекеттік орган» деген анықтама беру ұсынылады.

ЗАКОН РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН «О ГОСУДАРСТВЕННОМ ИМУЩЕСТВЕ» И ВОПРОСЫ МАСШТАБНОЙ ПРИВАТИЗАЦИИ

Бекбаев Ерзат Зейнуллаевич
Старший научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан,
кандидат юридических наук; г. Астана, Республика Казахстан;
e-mail: e.bekbaev@adilet.gov.kz.

Есимова Айгерим Бейсембаевна
Научный сотрудник Центра правового мониторинга
Института законодательства Республики Казахстан;
г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: a.esimova@adilet.gov.kz

Ключевые слова: *государственное имущество; закон; приватизация; совершенствование закона; Послание народу; поручение Президента.*

Аннотация. *В статье поднимается вопрос о реализации поручения Главы государства в Послании от 30 ноября 2015 года «Казахстан в новой глобальной реальности: рост, реформы, развитие» касательно снятия ограничений на приватизацию объектов госсектора и пересмотре ряда положений Закона «О государственном имуществе». В этой связи дан анализ целей и задач, круга правоотношений, особенностей правового статуса субъектов и объектов государственного имущества, регулируемых Законом. Показана также корреляция и взаимозависимость содержания и понятий закона «О государственном имуществе» с Гражданским и Бюджетным кодексами Республики Казахстан, законами Республики Казахстан «О Фонде национального благосостояния», «О гражданской защите», «О специальных экономических зонах в Республике Казахстан», «Об особом статусе города Алматы», «О статусе столицы Республики Казахстан» и другими законами.*

Отмечается, что к 2014 году на фоне успехов индустриально-инновационного развития Республики Казахстан был выявлен ряд проблем, в виде присутствия необоснованного государственного участия в экономике, а также высокой концентрации квазигосударственного сектора и сырьевых транснациональных корпораций в экономике.

Утверждается, что государственное имущество относится к одному из видов собственности, а в соответствии со статьей 6 Конституции Республики Казахстан собственность, в том числе и государственная, обязывает, пользование ею должно одновременно служить общественному благу. Субъекты и объекты собственности, объем и пределы осуществления собственниками своих прав, гарантии их защиты определяются законом.

Утверждается, что отсутствие в законе закрепленного правового статуса собственника государственного имущества создает путаницу и неразбериху в вопросе о соотношении полномочий управляющего государственным имуществом и полномочий собственника. Из закона неясно, почему субъект, который управляет государственным имуществом, в определенных случаях реализует право собственника государственного имущества. Предлагается статью 1 закона Республики Казахстан «О государственном имуществе» дополнить понятием «собственник государственного имущества» и дать его следующее определение: «собственник государственного имущества – государственный орган, на который законом возложены полномочия по владению, пользованию и распоряжению государственным имуществом и который несет ответственность перед народом за судьбу вверенного ему государственного имущества».

LAW OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN «ON THE STATE PROPERTY» AND QUESTIONS OF WIDESCALE PRIVATIZATION

Bekbaev Erzat Z.
Senior Researcher at the Center for legal monitoring
of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan, c.j.s.,
e-mail: e.bekbaev@adilet.gov.kz

Esimova Aigerim B.
Researcher at the Center for legal monitoring
of the Legislation Institute of the Republic of Kazakhstan,
e-mail: a.esimova@adilet.gov.kz

Key words: *state property; law; privatization; improvement of the law; missive to the nation; errand of the President*

Abstract. *In the article a question rises about realization of commission of Head of the state in Message from November, 30, 2015 «Kazakhstan in new global reality: height, reforms, development» concerning lifting restrictions on privatizing of objects of госсектора and revision of row of the Law provisions «About state property». The analysis of aims and tasks, circle of legal relationships is in this connection given, features of legal status of subjects and objects of state*

property, managed by Law. Correlation and interdependence of maintenance and concepts of law are shown also «On state property» with Civil and Budgetary the codes of Republic of Kazakhstan, laws of Republic of Kazakhstan «About Fund of national welfare», «About civil defence», «About the special economic zones in Republic of Kazakhstan», «About the special status of city Almaty», «About status of the capital of Republic of Kazakhstan» and by other laws.

It is marked that to 2014 on a background successes of industrially-innovative development of Republic of Kazakhstan the row of problems was educed, as being of the groundless state participating in an economy, and also high concentration of almost public sector and raw material multinational corporations in an economy.

It becomes firmly established that absence in the law of the envisaged legal status of owner of state property creates a mess and confusion in a question oh correlation of plenary powers of manager by state property and plenary powers of owner. From a law abstrusely, why subject that manages state property, in certain cases will realize a right for the owner of state property. It is offered to complement the article 1 of the law of Republic of Kazakhstan «About state property» by a concept «Owner of state property» and to give his next determination: a «owner of state property is a public organ, on that a law is lay plenary powers on possession, use by and disposing of state property and that bears the responsibility before people for the fate of the state property» entrusted to him.

2015 жылғы 30 қарашада Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсім, реформалар, даму» атты Қазақстан халқына Жолдауында тұрақты экономикалық өсуді қамтамасыз ету үшін, кең ауқымды жекешелендіру және бәсекелестікті кеңейту сияқты екі тиімді құралмен отандық ресурстарды барынша босату үшін арнайы рөлге ие екенін айтқан. Мемлекет басшысы атап өткендей, қазір мемлекеттік сектор нысандарын жекешелендіруге қойылған шектеулерді алып тастаудың маңызы зор. «Мемлекеттік мүлік туралы» Заң мен Азаматтық кодекстің бірқатар ережелерін қайта қарап, жекешелендіруге жатпайтын стратегиялық нысандардың санын қысқарту қажет. Үкіметке мемлекеттік мүліктегі ұйымдардың бәрін қоса отырып, жекешелендірудің жаңа бағдарламасын жасау тапсырылды [1].

Президент осы Жолдауында ірі ауқымды жекешелендіру тетігі жөнінде жан-жақты түсініктеме берді. «Жекешелендіру әділетті нарықтық баға бойынша, ашық және бәсекелі жүзеге асырылуы керек. Бұл ретте акцияларды қор нарықтарына орналастыру мен ашық аукциондар өткізу шешуші тетіктерге айналуға тиіс. Оған қазақстандық және шетелдік инвесторларды барынша кеңінен қатыстыру үшін жағдай жасау қажет. Үкіметке барлық акционерлердің мүлкінен айырылғандардың активтерін сатып алуға деген басым құқықтарын алып тастауды тапсырамын» - деді Мемлекет басшысы [1].

«Мемлекеттік мүлік туралы» Заңның кейбір ережелерін қайта карауы, жекешелендіру жөнінде жаңа бағдарлама әзірлеу оңай емес екенін мойындау керек. Президенттің тапсырмасы бойынша қолданыстағы «Мемлекеттік мүлік туралы»[1] Қазақстан Республикасының 2011 жылғы 1 наурыздағы Заңы объективтік және субъективтік тұрғыда сараланып, басқа заңдармен үйлестіріліп, оның нормалары өзекті әрі күрделі міндеттерді заң тұрғысынан шешу арқылы қоғамдық қатынастардың кең ауқымын реттеуге бағытталған. Сондықтан, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңының қағидаларын қайта зерделеп, қажетті нәтижеге қол жеткізгенге дейін Заңның барлық аспектілерін зергерлік дәлдікпен мұқият талдау қажет деп есептейміз.

Мақсаттары мен міндеттері тұрғысынан «Мемлекеттік мүлік туралы» Заң мемлекеттік мүліктің меншік иесінің және өзге де құқық иеленушілердің құқықтарын тиімді жүзеге асыруын қамтамасыз етуге бағытталған. Ол мемлекеттік мүліктің құқықтық режимін, мемлекеттік мүліктің құқықтарына ие болу және оларды тоқтату негіздерін, оның ішінде мемлекеттік заңды тұлғаларға бекітіп берілген мүлікті және заңды тұлғалардың жарғылық капиталындағы мемлекетке тиесілі акциялар мен қатысу үлестерін айқындайды. Сонымен қатар, осы Заң мемлекеттік мүлікті басқару саласындағы құқықтар мен міндеттерді айқындайды, мемлекеттің меншік құқығында мемлекетке тиесілі мүлікті иеленудің, пайдалану мен оған билік етудің ерекше тәртібін белгілейді.

«Мемлекеттік мүлік туралы» Заңда тек аталған субъектілердің мемлекеттік мүлікті басқару мәртебесін ғана емес, сонымен қатар мемлекеттік мүлікті басқарудың мазмұны мен мемлекеттік мүлікті басқару қағидаттарын да белгілейді. Осы заңға

[1] *«Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 5 (2582), 42-қ.*

сәйкес, мемлекеттік мүлікті басқару: 1) заңдылық; 2) есеп берушілік және бақылауда болу; 3) жариялылық; 4) мемлекеттік мүлікті қоғам игілігі үшін тиімді пайдалану; 5) бәсекелестікті дамыту үшін жағдай жасау қағидаттарына сай жүзеге асырылады.

«Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы Қазақстан Республикасының аумағындағы мемлекеттік мүлікке, сондай-ақ Қазақстан Республикасынан тыс жерлердегі мемлекеттік мүлікке де қолданылады. 2016 жылдың басында Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің мәліметі бойынша, қызметтері «Мемлекеттік мүлік туралы» заңмен реттелетін Қазақстанда 24 мыңнан астам республикалық және мемлекеттік коммуналдық мекемелер, мемлекеттік кәсіпорындар, акционерлік қоғамдар мен жауапкершілігі шектеулі серіктестіктер жұмыс істейді.

Мемлекеттік мүлікті басқаруды Қазақстан Республикасы немесе Қазақстан Республикасының әкімшілік-аумақтық бірлігі жүзеге асырады. Қазақстан Республикасының атынан республикалық мемлекеттік мүлікті басқару ісін Қазақстан Республикасының Үкіметі ұйымдастырады. Республикалық мүлікті басқаруда Үкімет өз құзыреті шегінде мемлекеттік органдардың мәртебесін айқындайтын осы Заңда және өзге де заңдарда, ережелер мен басқа да заңнамалық актілерде белгіленген республикалық мүлікке олардың құқықтарын іске асыру бойынша өзара іс-қимылын ұйымдастырады. Коммуналдық мүлікке қатысты Қазақстан Республикасы Үкіметі құзыретінің мазмұны «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңның 11-бабында және Қазақстан Республикасының өзге де заңнамасында айқындалады.

Әкімшілік-аумақтық бірліктің атынан коммуналдық мүлікті басқаруды жергілікті атқарушы органдар жүзеге асырады. Коммуналдық мүлікті басқаруда жергілікті атқарушы органдар Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өз құзыреті шегінде мемлекеттік органдардың мәртебесін айқындайтын осы Заңда және өзге де заңдарда, ережелер мен басқа да заңнамалық актілерде белгіленген коммуналдық мүлікке олардың құқықтарын іске асыру бойынша жергілікті атқарушы органдардың өзара іс-қимылын ұйымдастырады.

Мемлекеттік мүлік шаруашылық жүргізу немесе мемлекеттік заңды тұлғалардың жедел басқару құқығында бекітілуі мүмкін. Мемлекет (Қазақстан Республикасы немесе әкімшілік-аумақтық бірліктің) мемлекеттік заңды тұлғалардың, акционерлік қоғамдар мен жауапкершілігі шектеулі серіктестіктердің құрылтайшысы (акционері, қатысушысы) болуы мүмкін. Мемлекеттің коммерциялық ұйымдар болып табылатын Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларының, құрылтайшысы (қатысушысы, салымшы, мүшесі) ретінде басқа да ұйымдық-құқықтық нысанда әрекет етуіне жол берілмейді. Мемлекет (Қазақстан Республикасы немесе әкімшілік-аумақтық бірлік) коммерциялық емес ұйым болып табылатын мемлекеттік қордың құрылтайшысы болуы мүмкін. Мемлекеттік қордың сондай-ақ мемлекет қатысатын басқа да ұйымдық-құқықтық нысандағы коммерциялық емес ұйымдардың құрылуы мен жұмыс істеуі Қазақстан Республикасының заңнамасымен реттеледі.

Мемлекеттік мүлік объектілерінің ерекшеліктеріне байланысты мемлекеттік мүліктің құқықтық мәртебесі «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен ғана емес, сондай-ақ өзге де заңдармен реттеледі. Осы тұрғыдан алғанда, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заң, Азаматтық және Бюджет кодекстерімен[2], «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы»[3], «Азаматтық қорғау туралы[4], «Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы»[5], «Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы»[6], «Қазақстан Республикасы астанасының мәртебесі туралы»[7] Қазақстан Республикасының заңдарымен өзара тығыз байланысты.

Мемлекеттік стратегиялық объектілердің және өзге де мүліктің құқықтық режимінің ерекшеліктері Қазақстан Республикасының

[2] *Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі. Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің 1994 ж., № 23-24; Қазақстан Республикасының бюджет кодексі. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2008 ж., N 21 (2525) 93-қ.*

[3] *«Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2012 ж., № 4, 29-қ.*

[4] *Азаматтық қорғау туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2014 ж., № 7 36-қ*

[5] *«Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2011 ж., № 15 (2592), 119-қ.*

[6] *«Қазақстан Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1998 ж., № 14, 200-қ*

[7] *«Қазақстан Республикасы астанасының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы. Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2007 ж., № 16, 128-қ, 2010 ж., № 24, 146-қ, 2011 ж., № 1, 2-қ, № 5, 43- қ*

Азаматтық кодексімен және өзге де заңдарымен айқындалады. Сондай-ақ, мемлекеттің зияткерлік меншік объектісіне айрықша құқықтарды, мәдени және тарихи ескерткіштерге, мәдени құндылықтарға құқықтарды жүзеге асыру тетіктері Азаматтық кодекспен, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңмен және басқа да заңдармен реттеледі.

Мемлекеттің мемлекет активтеріне, Бюджет қаражатына және Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының қаражатына құқықтарды жүзеге асыруы Қазақстан Республикасының Бюджет кодексімен, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңмен реттеледі. Мемлекеттік немесе жергілікті қазынаға жатқызылған өзге де мүлікке мемлекеттің құқықтарын жүзеге асыру ерекшеліктері Қазақстан Республикасының заңдарымен белгіленеді.

Ұлттық әл-ауқат қорына және Ұлттық әл-ауқат қорының тобына және оның бақылауындағы өзге де заңды тұлғаларға «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңның ұлттық басқарушы холдингтер, ұлттық холдингтер, ұлттық компаниялар және мемлекет немесе ұлттық басқарушы холдингтер бақылайтын өзге де заңды тұлғалар туралы ережелері, сонымен қатар Қазақстан Республикасының «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Заңның нормалары қолданылады.

Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі өзіне бекітіліп берілген, өзінің балансында тұрған мүлікті иелену, пайдалану мен оған билік ету құқығын және Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі құратын заңды тұлғалардың мүлкін басқаруды, сондай-ақ олардың қызметін реттеуді Қазақстан Республикасы атынан дербес жүзеге асырады.

Қазақстан Республикасының аталған заңдарында белгіленген ерекшеліктерді ескере отырып, республикалық маңызы бар қаланың, астананың коммуналдық мүлкін, арнайы экономикалық аймақтың мемлекеттік мүлкін, мемлекеттік материалдық резервті басқару жөніндегі қатынастарға келетін болсақ, олар «Алматы қаласының ерекше мәртебесі туралы», «Қазақстан Республикасы астанасының мәртебесі туралы», «Қазақстан Республикасындағы арнайы экономикалық аймақтар туралы», «Азаматтық қорғау туралы» заңдарымен реттеледі.

Аталған заңдармен өзара үйлесімін нығайту және мемлекеттік мүлікті пайдалану тиімділігін арттыру үшін, соңғы жылдары мемлекеттік мүліктің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру аясында «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңға бірнеше рет өзгерістер мен толықтырулар енгізілді. Мысалы, «Әділет» деректер базасына сәйкес, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңға 48 рет өзгеріс пен толықтыру енгізілді. Осы Заң қолданысқа енгізілген жылдары елімізде мемлекеттік мүлікке қатысты экономикалық және стратегиялық маңызы бар, сондай-ақ Қазақстан Республикасы Конституциясының 61-бабына сәйкес заңдармен реттелуге тиіс қоғамдық қатынастар саласында мемлекеттік мүлікті иелену, пайдалану, кәдеге жарату және басқару ісі ерекше қарқынмен жүргізілгенін уақыт көрсетіп отыр.

Сонымен қатар, мемлекеттік мүлік меншік түрлерінің біріне жатады. Қазақстан Республикасы Конституциясының 6-бабына сәйкес жалпы меншік, оның ішінде мемлекеттік меншік оның иелеріне үлкен міндет жүктейді, кез келген меншік қоғам жолында да қызмет етуге тиіс. Меншік субъектілері мен объектілерінің, меншік иелерінің өз құқықтарын жүзеге асыру көлемі мен шектері, оларды қорғау кепілдіктері заңмен белгіленеді.

2014 жылға қарай жасалған талдау, Қазақстан Республикасының индустриялық-инновациялық даму аясындағы жұмыстың жағдайын көрсетіп отыр, шағын және орта бизнестің, кәсіпорындардың одан әрі дамуына кедергі келтіретін бірқатар мәселелер анықталды. Бұл проблемалар мемлекеттің экономикаға негізсіз қатысуынан, сондай – ақ квазимемлекеттік сектор мен шикізаттық трансұлттық корпорациялардың экономикада көп шоғырлануынан орын алған[8].

Мемлекеттік қолдау мақсатында салалардың кең ауқымын, сондай-ақ әлеуетті өнеркәсіп салаларын дамыту үшін қолжетімді ресурстарды тиімді түрде шоғырландыруға рұсат етілмеді. Мемлекеттік, жергілікті атқарушы органдар мен даму институттары арасындағы өзара іс-қимылдың жеткіліксіз болуы, осы шараларды қабылдау мерзімнің созылып кетуіне және мемлекеттік қолдау тиімділігінің азаюына алып келді. Мемлекеттік өнеркәсіптік компаниялардың басымдығы өнеркәсіптік өндірістегі шағын және орта бизнестің мүмкіндігін төмендетеді. Мемлекеттік компаниялар басым болған кезде шағын және орта бизнес үлесінің, ұлттық инновациялық жүйенің төмен бәсекеге қабілеттілігі жеткіліксіз болды[9].

[8] *Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың 2015 - 2019 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы және «Мемлекеттік бағдарламалар тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 957 Жарлығына толықтыру енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2014 жылғы 1 тамыздағы № 874 Жарлығы.*

[9] *Бұл да сонда.*

«Қазақстан-2050» Стратегиясы мемлекеттік активтерді басқару жүйесін жаңғырту бағыттарын белгілеп берді, мұның өзі мемлекеттік мүлікті басқаруда орын алған олқылықтарды еңгеруге ықпал ететіні сөзсіз. «Қазақстан-2050» Стратегиясында атап көрсетілгендей, жеке бизнес «…әрқашан және барлық жерде мемлекеттен гөрі тиімдірек әрекет етеді. Сондықтан біз стратегиялық емес сипаттағы кәсіпорындар мен қызметтерді жеке қолға беруге тиіспіз. Бұл – отандық кәсіпкерлікті нығайту үшін аса маңызды қадам. Мемлекет өзінің рөлін өзгертуі тиіс. Бізге кең ауқымды жекешелендірудің екінші толқыны қажет» [2].

Кең ауқымды жекешелендіру мемлекет пен нарық арасындағы жауапкершілікті қайта бөлісуді талап ететіні белгілі. Бірақ сол арқылы экономикалық өсімнің жоғары қарқынын сақтауға мүмкіндік жасалады. «Соңғы жылдары баждар мен кедергілерді төмендетіп, халықаралық ұйымдарға қатысудан пайда алу үшін экономика саласында мемлекеттің араласуын шектеу бойынша міндеттемелерді өз еркімен алған халықаралық ұйымдарға қатысушы елдер саны тұрақты түрде ұлғайып келеді. Өңірлік экономикалық одақтарға қатысу еліміздің индустриялық саясатына қосымша шектеу қоюы мүмкін. Алайда, жекелеген жағдайларда кейбір елдер ішкі салаларды қолдау үшін қабылданған міндеттемелерді әдейі бұзады. Қазақстан Республикасы әлемде табиғи пайдалы қазбалардың қоры бойынша 6-орын алатыны белгілі, көмірсутектердің барланған қорларының деңгейі бойынша әлемде 10-орында тұр, сондай-ақ уранды ірі экспорттаушы болып табылады. Минералдық пайдалы қазбалардың бай қоры елде өндіруші өнеркәсіпті белсенді дамыту үшін негіз болып табылады. Қазақстанның жер қойнауында химиялық элементтер кестесіндегі 117 компоненттің 99-ы бар екені анықталды, олардың 70-і барланып, 60-ы өндірілуде. Қазақстан Республикасында жеткілікті алтын-валюта резерві, Ұлттық қорда қаржының елеулі көлемі, макроэкономикалық және саяси тұрақтылықты қолдаудың тұрақты саяси жүйесі бар. Даму институттарының жүйесі мен мемлекеттік қолдау шаралары қалыптастырылып, заңды түрде бекітілді»[10].

Даму институттарының және мемлекеттік қолдау жүйесінің шеңберінде «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасының Заңы бес институционалдық реформаны жүзеге асыру жөніндегі «100 нақты қадам» - Ұлт жоспарына сәйкес келеді, мемлекет пен қоғамның тұрақты даму жолындағы игі істерге ықпал етеді. Алайда, «Мемлекеттік мүлік туралы» Заңда мемлекеттік мүлік меншігінің құқықтық мәртебесіне қатысты олқылықтар бар.

Заңда мемлекеттік мүліктің меншік иесінің бекітілген құқықтық мәртебесінің болмауы мемлекеттік мүлікті басқарушының өкілеттіктері мен меншік иесінің өкілеттіктер арасындағы баламалық қатынас туралы мәселеде түсінбестік туғызады. Оның үстінде Заңда мемлекеттік мүлік меншік иесінің құқықтық мәртебесінің белгісіздігі мемлекеттік мүлікті басқару құқығының мазмұны мен шектерін, меншіктің бірыңғай құқығын бірнеше субъектілер арасында мемлекеттік мүлікке «бөлшектеу» сияқты заң «феноменін» де туғызады. Мысалы, Заңда мемлекеттік мүлікті басқаратын субъект белгілі бір жағдайларда мемлекеттік мүліктің меншік иесінің құқығын не үшін іске асыратыны белгісіз.

Іс жүзінде, мүлікті басқару және оның иесі болып табылмайтын мүліктің меншік иесі мен субъектінің арасында айқын айырмашылық бар. Алайда, Заңда мемлекеттік мүлікке қатысты меншік иесі санатының белгісіздігі немесе болмауына байланысты, меншік иесінің құқығы басқару мүлкіне көшіуі мүмкін, яғни мүліктің меншік иесі ұғымын мүлікті басқару ұғымына алмастыру сыбайлас жемқорлықты тудыратын фактор болып табылады.

Көрсетілген сыбайлас жемқорлықты тудыратын факторларды жою үшін «Мемлекеттік мүлік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 1-бабын «мемлекеттік мүліктің меншік иесі» ұғымымен толықтыру және оған «мемлекеттік мүліктің меншік иесі – мемлекеттік мүлікті иелену, пайдалану және оған билік ету бойынша өкілеттіктер заңмен жүктелген және сеніп тапсырылған мемлекеттік мүліктің тағдырына халық алдында жауап беретін мемлекеттік орган» деген анықтама беру ұсынылады.

ӘДЕБИЕТ

1. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан жаңа жаһандық нақты ахуалда: өсім, реформалар, даму». Қазақстан Республикасының Президенті – Елбасы Қазақстан халқына 2015 жылғы 30 қарашадағы Жолдау http://www.akorda.kz/

[10] *«Қазақстан Республикасын индустриялық-инновациялық дамытудың 2015-2019 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2013 жылғы 31 желтоқсандағы № 1497 қаулысы.*

2. Назарбаев Н.Ә. «Қазақстан – 2050» Стратегиясы қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты. http://www.akorda.kz/

REFERENCES

1. Nazarbaev N.Ә. «Қazaқstan zhaңa zhahandyқ naқty ahualda: өsim, reformalar, damu». Қazaқstan Respublikasynyң Prezidenti – Elbasy Қazaқstan halқyna 2015 zhylғy 30 қarashadaғy Zholdau http://www.akorda.kz/

2. Nazarbaev N.Ә. «Қazaқstan – 2050» Strategijasy қalyptasқan memlekettiң zhaңa sajasi baғyty. http://www.akorda.kz/

УДК 346.62

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ РЕАЛИЗАЦИИ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УЧАСТНИКАМИ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ЗАКУПОК

Кысыкова Гульнара Бауржановна
Ведущий научный сотрудник Центра правового мониторинга Института законодательства Республики Казахстан, кандидат юридических наук, г. Астана, Республика Казахстан; e-mail: gkyssykova@mail.ru.

Ключевые слова: *государственные закупки; договор; заказчик; поставщик; законодательство о государственных закупках.*

Финансирование:_Фундаментальное научно-прикладное исследование._

Аннотация. *В статье рассматриваются положения законодательства о государственных закупах Республики Казахстан и вытекающие проблемы в применении таких норм. Внимание уделяется пункту 4 статьи 37 Закона Республики Казахстан «О государственных закупках», который является новым в законодательстве. Именно по причине того, что пункт отсутствовал в редакции прошлого закона, стало возможным его нарушение. Данное обстоятельство позволяет говорить о несвоевременности информированности правоприменителей, в частности заказчиков об изменениях законодательства. При этом за несоблюдение требований заказчика убытки несут поставщики. В этой связи рекомендуется законодательно закрепить досудебный этап разрешения подобных ситуаций с возможностью компенсации поставщикам понесенных ими убытков.*

Второй вопрос, посвящается срокам действия договора о государственных закупках и сроках заключения договора. В большинстве случаев договора о государственных закупках (по услугам, работам, которые должны оказываться на постоянной и регулярной основе без перерывов) заключаются до 31 декабря. Однако оплата производится ранее даты окончания срока договора. В связи с чем, некоторая часть предоставленных поставщиком услуг может быть не оплачена вопреки требованиям пункта 20 статьи 43 Закона. По вопросу срока действия договора в новый Закон включена норма (пункт 18 статьи 43), согласно заказчик вправе продлить на период до подведения итогов государственных закупок действие договора о государственных закупках товаров, работ, услуг ежедневной или еженедельной потребности. Введение новой нормы снимает проблему перерыва сроков между договорами. Вместе с тем полномочие по заключению договора с последним поставщиком выражено в Законе правом, а не обязанностью, что предоставляет возможность заказчику не использовать норму даже в случае ее целесообразности.

МЕМЛЕКЕТТІК САТЫП АЛУҒА ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ ЗАҢНАМАНЫ ІСКЕ АСЫРУЫНЫҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ

Гүлнар Бауыржанқызы Қысықова
Қазақстан Республикасы Заңнама институтының Құқықтық мониторинг орталығының жетекші ғылыми қызметкері, заң ғылымдарының кандидаты, Астана қ., Қазақстан Республикасы; e-mail: gkyssykova@mail.ru.